

Ärende: VN/7059/2024

Begäran om utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av utlänningslagen (permanent vistelse)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Inrikesministeriets migrationsavdelning begär utlåtande om utkastet till regeringens proposition som gäller förutsättningarna för permanent vistelse. I propositionen föreslås det att utlänningslagen ändras.

Enligt utkastet till proposition ska förutsättningarna för permanent vistelse skärpas. Den vistelsetid som krävs för beviljande av permanent uppehållstillstånd förlängs i normala fall från fyra år till sex år. Efter sex års vistelse kan ett permanent tillstånd i regel beviljas en sökande som har tillräckliga kunskaper i finska eller svenska och som har arbetat i två års tid.

Den som uppfyller ett av tre alternativa tilläggs villkor kan fortfarande beviljas uppehållstillstånd efter fyra år. De tre alternativa tilläggs villkoren är en årsinkomst på 40 000 euro, en högre högskoleexamen eller påbyggnadsexamen som erkänts i Finland tillsammans med två års tid i arbetslivet samt särskilt goda kunskaper i finska eller svenska tillsammans med tre års tid i arbetslivet. I alla situationer får tiden i arbetslivet högst inkludera tre månader då personen lyft utkomstskydd för arbetslösa eller utkomststöd.

Man kan få permanent uppehållstillstånd också genom att avlägga högre högskoleexamen, påbyggnadsexamen eller lägre högskoleexamen vid universitet i Finland. Då är uppehållstillståndet inte förenat med något krav på en viss vistelsetid. I stället beaktas hur snabbt utlänningsgen avlagt examen. Dessutom krävs det att personen har avlagt vissa studier i finska eller svenska.

Till villkoren för beviljande av EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta fogas de integreringsvillkor som direktivet om varaktigt bosatta tillåter på motsvarande sätt som i fråga om det nationella permanenta uppehållstillståndet. I praktiken är det fråga om krav på kunskaper i finska eller svenska.

Dessutom ska sådana hinder för beviljande av permanent uppehållstillstånd och uppehållstillstånd för varaktigt bosatta som gäller brottsliga gärningar skärpas genom att det föreskrivs att ovillkorliga fängelsestraff påverkar beräkningen av vistelsetiden.

Åbo Akademis utlåtande

Åbo Akademi har tagit del av utkastet till regeringens proposition gällande förutsättningar för permanent vistelse. Vi välkomnar förslaget att de som avlagt högre högskoleexamen, påbyggnadsexamen eller lägre högskoleexamen vid universitet i Finland kan få ett permanent uppehållstillstånd. I tillägg till detta önskar vi inkludera lägre yrkeshögskoleexamina till den här kategorin. Internationella magisterstudenter söker ofta vidare till universitet med en YH-examen (Bachelor) från en yrkeshögskola i Finland. Vi uppfattar det som ändamålsenligt att de som redan är integrerade i det finländska samhället kan ansöka om permanent uppehållstillstånd då de avlagt en relevant examen från Finland.

De nya integrationskraven kräver att högskolorna satsar dels på att öka mängden språkundervisning för studenter och personal, dels på administrativa förändringar (t.ex. examensstrukturer). Att öka mängden språkutbildning ökar direkt kostnaderna för högskolorna. I relation till det här är det är önskvärt att det görs gemensamma satsningar för att utveckla och säkra ett tillräckligt utbud av utbildning i de inhemska språken. Även handledningen av studenter och personal måste intensifieras för att lyckas få studenter som arbetar vid sidan av studierna och forskare som gör intensivt forskningsarbete i tidsbegränsade anställningar att satsa på språkinläring genast efter att de anlänt till Finland. Åbo Akademi önskar lyfta fram att kurser som avlagts utanför universitetet (t ex arbetarinstitut) räknas in i språkkompetensen. Därtill behöver allmänna språkexamina (YKI) ordnas mera frekvent och särskilt tillfällen för den svenska språkexamen som är få med begränsat antal platser.

Det är oklart vad som avses med att i samband med beviljande av uppehållstillstånd på basis av examen "beaktas hur snabbt utlänningen avlagt examen". Om ett snabbt avläggande av examen är ett mål är det motstridigt med målet att parallellt lära sig inhemska språk. Inom korta magisterprogram som ordnas genom internationellt samarbete är det knappast möjligt att inom målsatt tid uppnå de språkkunskaper som krävs.

Den finska arbetsmarknaden inte är särskilt mottaglig för dem som inte ännu behärskar språket. Det här är ett hinder både för internationella studenter och för vuxna familjemedlemmar som önskar bosätta sig permanent i Finland, något som i sin tur påverkar Finlands attraktionskraft.

Åbo Akademi noterar att det finländska näringslivet kan hjälpa till med integrationen av internationella studerandena via att erbjuda exempelvis praktikplatser under studietiden. Praktikplatser gör integrationen till det finländska arbetslivet enklare och ger studerande både yrkesrelaterade och vardagsspråkliga färdigheter som gynnar etableringen i samhället.

För andra grupper än dem som har avlagt högskoleexamen i Finland skärps enligt förslaget kraven för beviljandet av permanenta uppehållstillstånd. Det här kan försvåra rekryteringen av internationella toppkompetenser och försvaga arbetskraftsinvandringen som vårt land behöver. Åbo Akademi anser att man vid den fortsatta beredningen noggrant måste överväga vilka skärpningar som är nödvändiga, och undvika strikta begränsningar kopplat till bland annat utlandsstudier eller arbete under tiden i Finland.

Berg Johan

Åbo Akademi - Petra Autio, tf planerings- och kvalitetschef